

Nr 354

Av herr **Regnéll**, om utredning rörande mikrofilmningens användning inom svenskt arkiv- och biblioteksväsen.

År 1949 tillsattes en utredning om mikrofilmningens användning inom svenskt arkiv- och biblioteksväsen. De sakkunniga avlämnade sitt betänkande efter två års arbete (SOU 1951:36). Förslaget gick ut på "filmning av handskrifter och böcker, vilka äro av sådant värde för vetenskapen, att de böra göras lättare tillgängliga och beredas ett kvalificerat katastrofskydd". Att de föreslagna åtgärderna genomfördes, betecknades av de sakkunniga som ytterst angeläget.

Vad som föreslogs för tolv år sedan har endast i begränsad omfattning kommit till genomförande. Samtidigt har nya omständigheter tillkommit, som ytterligare ökat angelägenhetsgraden av att mikrofilmning i större utsträckning kommer till stånd.

En sådan omständighet är det starkt växande intresset för släkt- och hembygdsforskning. Detta har resulterat i en betydande ökning i antalet hanterade handlingar. Ur riksarkivariens senaste årsberättelse kan t. ex. utläsas, att vid lands- och länsarkiven under 1961 framtog drygt 258 000 volymer. Som jämförelse kan nämnas, att motsvarande siffra för 1935 var ungefär 60 800. Antalet forskningsbesök visar samma utveckling: mot ca 10 800 besök år 1935 noterades ej mindre än ca 36 600 besök år 1961. Det är tydligt att den ökade frekvensen väsentligt ökat risken för förslitning av arkivalierna.

Under senare år har betydande framsteg gjorts i fråga om teknisk utrustning, både på fotograferingsstadiet och i fråga om läsapparater. Nya erfarenheter har också samlats, t. ex. av Stockholms stad, som bl. a. filmat handlingar från diverse nämnder. Parentetiskt kan nämnas, att arbetet bedrivits inom arbetsvårdsbyrån av handikappade personer, som annars hade haft försörjningssvårigheter.

Bland faktorer, som ytterligare aktualiserar förnyad prövning av det här aktualiserade problemet, kan också nämnas att den omfattande mikrofilmning av arkivalier (kyrkoarkivalier men också mantalslängder, jordeböcker, boupp-teckningar o. d.), som utförts på uppdrag av The Genealogical Society of the Church of Jesus Christ of Latter Days Saints, beräknas bli slutförd under vårens lopp. Beställaren har generöst ställt positiva kopior till förfogande för riksarkivet (drygt 50 000 rullar). I detta nya läge förefaller det rimligt att bearbeta materialet med hänsyn till betydelse och frekvens i användning för

att kunna ställa dianegativa kopior av i varje fall det väsentligaste materialet till förfogande som arbetsexemplar för de lands- eller länsarkiv, där originalhandlingarna förvaras.

Slutligen kan också påpekas, att mikrofilmningen av arkivalier bör komma in i bilden av bibliotekens och arkivens magasineringsbekymmer inför det ökade materialet och i planläggningen för skydd vid krigsfara och i krig.

Under hänvisning till det ovan anförda hemställer jag,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t hemställa om att mikrofilmningens användning inom svenskt arkiv- och biblioteksväsen blir föremål för utredning.

Stockholm den 24 januari 1963

C.-G. Regnéll
